

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90.—
za pol leta Din 45.—

V upravi stane mesečno Din 7.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Koparjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50
za en mesec Din 7:50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

In delavstvo?

Te dni se je pri nas izvršilo dejstvo, ki je za delavstvo najdalekosežnejšega pomena. Na sijajnem kongresu na Bledu so jugoslovanski industriji sklenili zvezo, ki obsega celo Jugoslavijo. Pri tem so kumovali ministri in načelniki pokrajinskih državnih oblasti, čemur se ne bomo čudili, ko vemo, da je sedanji državni in družabni režim kapitalističen.

Kapitalizem zbira po vseh deželah svoje moči in se organizira in naravno, da so si tudi jugoslovanski industriji zasnovali svojo zvezo ali enotno fronto. Vprašanje je le, proti komu bo ta fronta naperjena? Resolucije, ki so bile sprejete, so nedolžne in govore v prvi vrsti o raznih davčnih bremenih. Zanimivejša so že pritožbe proti »enostranski obremenitvi« podjetništev v delavskem zavarovanju in zahteva, da se vsi zakonski načrti, ki obremenjujejo industrijo, predložijo v izjavo industrijski zvezi. A končno tudi v tem ne bi bilo nič hudega, ako bi bilo mišljeno tako nedolžno, kakor je v resoluciji izrečeno. Nad tem dvomiti in gospode industrije sumničiti postranskih namenov kar tako tjavendan tudi ne bi smeli. Toda en tehten razlog so nam dali oni sami, da dvignemo na naslov delavstva in vseh slojev, ki jih kapitalistični družabni red stiska, opozorilen glas.

Industrija potrebuje poleg kapitala za svoj obstoj predvsem žive delavne sile — delavstva. Brez tega vse zlato tega sveta ne bi premaknilo niti enega kamena. Ko se torej zbira industrija, da zavaruje svoje interese, ne bi smela pozabiti svojega prvega činitelja, ne bi smela pustiti iz vida dohodkov delavstva. V njenih resolucijah ne bi smelo manjkati sklepov, ki bi jasno izražali voljo, da se sorazmerno z razvojem industrije zagotovi tudi vedno večje blaginje delavstva kot najvažnejšega činitelja gospodarskega procesa. Saj celo kmet ki ga redi živina, kaže vedno večjo skrb in paznjo za dobro nego živine. O čem takem pa v resolucijah industrijskega kongresa na Bledu zmanjšan isčemo kake sledi. In v tem molku se skriva ost, ki je naravnost sovražno naperjena proti delavstvu.

V deželah, kjer stoji izobrazba gospodarskih krogov na višku, kakor v Angliji in Nemčiji, se na industrijskih zborovanjih na široko in globoko pretresa tudi vprašanje o pravični, za obe strani koristni ureditvi razmerja med delodajalcem in delojemalcem. »Arbeitsgemeinschaft« pravi jo temu v Nemčiji, »novi liberalizem« v Angliji. V to naprednih industrijskih krogov ne sili samo moralna socialna zavest, ampak tudi spoznanje, da se brezobzirno nadvladje kapitala nad delavstvom trajno ne da vzdržati, vsaj ne brez težkih pretresov, ki jim koncem koncev plačuje račun tudi kapitalist.

Naši industrijski krogi na Bledu niti z besedico niso izdali, kako nameravajo iskati sporazumnega dela s svojim delavstvom. Iz tega — sodeč po dosedanjih izkušnjah z našimi podjetniškimi magnati — moramo sklepati, da naš kapitalist s tem sporazumom sploh ne računa, ampak hoče z delavstvom sploh ravnati kot s sovražnikom. Izkoriščati hoče vsako njegovo slabost, posebno njegovo politično razcepljenost, ga tlačiti in mu trgati kos za kosom njegovih pridobitev, onemogočati ali vsaj ovirati socialno zakonodajo itd. Vse to moramo nujno brati iz molka na blejskem kongresu. S tega vidika je ustanovitev jugoslovanske industrijske zveze za naše delavstvo usodopoln dogodek.

Tembolj usodopoln, ker je v trenutku, ko se sklepajo kapitalistične vrste v enotno fronto proti nam, samo popolnoma razcepljeno in razbito. Jugoslovansko delavstvo kot tako danes sploh nima upoštevanja vrednega zastopstva v parlamentarnem življenju. Jugoslovanska socialna demokracija je dejansko odpovedala in je prava karikatura delavske stranke, a komunisti so s svojo površnostjo in lahkomiselnostjo pokazali, da niso sposobni, da bi vodili delavsko stvar. Edina resnična opora, ki jo ima danes delavstvo, skupaj z vsemi delavskimi sloji, v politični javnosti in zakonodaji, so naše ljudske stranke, ki so osvojile krščansko-socialna načela. Le žal, da naše delavske vrste tako počasi prehajajo v pravo orientacijo.

Pa bodi kakorkoli. Jugoslovanski kapitalizem naj bo prepričan, da bo, ako bo hotel uveljaviti svoje delavstvu sovražno.

„Rešitev“ vladne krize.

Belgrad, 15. julija. (Izv.) Kriza vlade je za sedaj rešena, vendar je ta rešitev samo začasna. Zanimiv je razvoj te krize, ki je končala samo s tem, da so se demokrati popolnoma udali kljub svoji prvotno močnejši gestii, da ne bodo niti najmanj popustili. Kakor Vam je Vaš dopisnik že poročal, je kandidatura Dragotina Pečiča za notranjega ministra bila samo povod. Pašić je v svojem poročilu kralju poročal, da je kandidatura Pečiča za notranjega ministra in Jovanovića za državnega svetnika naletela na splošni odpor in je zato kriza vlade gotova, ker demokrati niso pripravljene odstopiti. Davidović je namreč na Pašićevo izjavo, da radikalci na ti kandidaturi ne pristajajo, pismeno odgovoril, da zahtevajo demokrati, da se kandidaturi sprejme in da protestirajo, ker se radikalci vmešavajo v popolnoma notranje zadeve demokratskega kluba. Pašić na to sploh ni več odgovoril, temveč je kralja obvestil o nevzdržnem položaju. Ta kriza je tembolj značilna, ker se je pokazala ob tako odločilnem trenutku kakor je glasovanje o proračunu in posojilu.

Belgrad, 15. julija. (Izv.) Včeraj popoldne je imel demokratski klub sejo, ki je bila zelo burna in je trajala do pol 8. zv. Po Davidovićevem poročilu o koraku Nikole Pašića se je razvila dolga debata in je končno finančni minister dr. Kumanudi

predlagal, da naj se vprašanje imenovanja novega notranjega ministra in kandidatura Jovanovića za državnega svetnika odloži za poznejši čas, ko se bo rešilo pred zbornico vprašanje proračuna in posojila. Drugi so predlagali, da naj Marinković ostane na svojem mestu še dalje in da naj zato umakne svojo demisijo.

Temu se je odločno uprl dr. Marinković in izjavil, da pod nobenim pogojem ne prevzame več ministrstva za notranje zadeve in zahteval, da naj se mu takoj določi naslednik. Demokratski klub je končno sprejel predlog dr. Kumanudija, da se vprašanje obeh kandidatov odloži na poznejši čas in sklenil, da za enkrat nadomestuje notranjega ministra dr. Marinkovića eden izmed demokratskih ministrov.

Belgrad, 15. julija. (Izv.) Takoj po seji demokratskega kluba je Ljuba Davidović obvestil o sklepih Pašića in ga z ozirom na splošen položaj prosil, da naj dela na to, da se to stališče demokratov sprejme. Pašić je takoj šel v radikalni klub, sporočil sklepe demokratskega kluba in priporočil, da se sprejmejo. Radikalni klub je soglasno izrekel Pašiću zaupanje in sprejel sklepe demokratskega kluba na znanje. Tako je bila kriza za nekaj časa odgojena, v sled popolnega umika demokratov, ki so doživeli ponoven poraz.

Zlagane številke proračuna.

Belgrad, 15. jul. Danes se je zaključila načelna razprava o proračunu. Poročal je predsednik finančnega odbora posl. dr. Veljković, ki je povedal, da dolguje država Franciji 1.000.300.000 frankov, Angliji 25 milijonov funtov sterlingov, Ameriki 66 milijonov dolarjev, skupaj torej okroglo 20 milijard dinarjev. K temu treba prišteti 800 milijonov frankov avstrijskega dolga in odkup posestev itd., Narodni banki je država dolžna 3.400 milijonov dinarjev, a v Ameriki pravkar najemamo novo posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev. V nadaljnjem govoru se je Veljković toplo zavzel za interese industrije in rekel, da se njej davki ne smejo povisati. Izjavil se je tudi proti davku na imovino, češ da bi to zahtevalo prekomplecirano delo na davkarijah; zato naj se ta davek odgodi. Reducira naj se še bolj uradništvo in doseže razorožitev Bolgarije in Mažarske da bomo mogli tudi mi znižati armado.

Popoldne je govoril Sečerov, ki je navajal nekaj podatkov o dohodkih, ki jih dobiva država v raznih pokrajinah. Po teh podatkih je v tekočem letu plačala Srbija 1.365, Črna gora 26, Bosna in Hercegovina 642, Dalmacija 84, Hrvatska 1194, Slovenija 339 in Vojvodina 756 milijonov dinarjev. V teh dohodkih pa niso všteti neposredni davki, ki znašajo kakor znano 50 odstotkov vseh državnih dohodkov. Srbija baje plačuje najvišji zemljiški davek.

Pri glasovanju je bilo 164 glasov za proračun, 44 proti.

Ako so številke, ki jih je navajal referent Sečerov resnične, je le čudno, da se centralisti tako branijo pokrajinske avtonomije, ob kateri bi Srbija sijajno izhajala? ... Stvar je pa ta da so vse te številke zlagane in da Belgrad Slovenijo in Hrvatsko izžema.

Današnja predborza.

Zagreb, 15. julija. (Izv.) V prostem prometu notirajo: Pešta 25.50, Berlin 72—74, Italija 15—15.05, London 1480—1488, Newyork 328-329, Pariz 27-27.5, Praga 7.40—7.45, Dunaj 1.11—1.13, Švica 64—64.30. Zürich, 15. julija. (Izv.) Pešta 0.42, Berlin 1.12, Italija 23.54, London 23.17, New York 521.50, Pariz 42.97, Praga 11.85, Dunaj 0.0175, Sofija 3.30, Zagreb 1.52, Varšava 0.095, Holandsko 202, n. a. K 0.02.

ZMANJSANJE BREZPOSELNOSTI V AVSTRIJI.

Dunaj, 14. julija. (Izv.) Listi pišejo, da se je število brezposelnih v Avstriji v zadnji dobi precej zmanjšalo. Koncem maja je dobivalo brezposelno podporo 38.568 oseb, koncem junija pa le še 33.771 delavcev.

Atentat na predsednika francoske republike.

Pariz, 14. julija. Na avtomobil, v katerem se je vozil predsednik francoske republike, Millerand, je oddal 23 letni tovarniški delavec Bouret 3 strele, ki so zgrešili svoj cilj in sta bila ranjena samo dva pasanta. Atentator je bil takoj aretiran in prepeljan na policijo, kjer je priznal, da pripada anarhistični organizaciji. Izjavil je, da je hotel predsednika ustreliti v protest proti sedanjemu režimu, ki je po njegovem mnenju kriv velike bede, v kateri se nahaja delavstvo.

NOVE PRORAČUNSKE ZAHTEVE.

Belgrad, 15. julija. (Izv.) Razna ministrstva so izročila finančnemu ministru dr. Kumanudiju nove zahteve, ki naj se postavijo v proračun. Finančni minister je izročil te zahteve finančnemu odboru na odobrenje. Gre za velike vsote in bo za njih težko najti potrebne kritije.

NEMČIJA NE DOBI MEDNARODNEGA POSOJILA?

Pariz, 14. julija. (Izv.) Kakor poroča »Chicago Tribune« iz New Yorka, je neuteemeljena vest, da namerava Morgan potovati v Nemčijo v zvezi z mednarodnim posojilom ali v kakem drugem namenu. V New Yorku so razširjene govorice, da je le malo upanja, da se bodo v bližnji bodočnosti obnovila pogajanja o takem posojilu.

London, 14. jul. (Izv.) V finančnih krogih v New Yorku so začeli na prošnjo Anglije resno razmišljati, kaj naj se ukrene, da se izboljšajo nemške finance.

Politični dogodki.

+ Značilna izjava komunističnih voditeljev na Goriškem. Na poziv »Goriške Straže« sta voditelja goriške komunistične stranke, učitelja Hreščak in Pahor, poslala uredništvu navedenega lista izjavo, v kateri zavzemata stališče nasproti slučaju, ko so komunisti v Steverjanu streljali na poslanca Ščeka. Hreščak in Pahor izjavljata, da obsojata števerjanski napad kot zločinstvo — brez ozira na strankino pripadnost napadenega. Zahtevata od pokrajinskega odbora komunistične stranke, naj stvar nemudoma preišče in pojasni. Istotako obsojata »protifarško gonjo«, ki se je razpasla v komunističnem glasilu »Delu«. V ostalem pa prej ko slej smatrata komunistično stranko, vzlic vsem zmotam in zablodam posameznih njenih članov, kot »predstražo vseh trpečih, vsega proletariata«. Le žal, da sta Pahor in Hreščak to svojo sicer pomembno izjavo zabelila s krivičnimi očitki proti goriški duhovščini, ki od nekdanj živi z ljudstvom in za ljudstvo.

+ Liberalci so povsod »državotvorniki«. »Goriška Straža« piše: »Iz zanesljivega vira smo doznali, da je vlada v zahvalo in priznanje za zasluge v prid italijanske države imenovala župana v Sežani, gospoda Ludvika Mahorčiča, za viteza Njegovega Velikanstva (cavaliere della corona d'Italia). Čuli smo, da bodo tudi drugi župani, ki imajo zasluge za utrditev države, deležni visokih imenovanj.« — K tej notici »Goriške Straže« moramo pripomniti, da je g. Mahorčič eden glavnih stebrov liberalizma na sežanskem Krasu.

+ Ustanovni občni zbor političnega društva »Edinost« za Goriško. Dne 13. t. m. se je v Gorici vršil ustanovni občni zbor samostojnega političnega društva za Goriško, ki je potekel v znamenju popolnega sporazuma med vsemi vrstami primorskega prebivalstva. Zborovanje je vodil dr. Podgoršek, poročilo je podal dr. Bitežnik. Rekel je, da je treba za neovirano delo pokrajinskih organizacij, ki prevzemo za svoje področje vse delo in odgovornost. Organizacija mora imeti točno poslujčo urad, ki smoteno vodi in razdeljuje delo. Ustanove naj se šesteri odseki: versko-kulturni, ki naj skuša predvsem paralizirati nakano Italijanov, da z veseljačenjem demoralizirajo slovensko ljudstvo; potem narodno-obrambni, izselniški, častniški, predavateljski in pravni odsek. Za dr. Bitežnikom je govoril predsednik tržaškega društva »Edinost« dr. Wilfan, ki je razčistil prvotna nespornostna, želje goriškemu društvu najlepši procvit in

priznal Goričanom, da so storili mnogo do-
brega ne samo za Goriško, ampak tudi za
Trst in Istro. Posl. Šček je opozoril na
glavne točke, ki jih mora imeti goriško
društvo predvsem pred očmi: deželno av-
tonomijo, šolstvo, pobiranje davkov in
opcijsko vprašanje. Zbor je nato izvolil dr.
Bitežnikovo poročilo na znanje in odobril
pravila. Ime društva je »Edinost«, njegov
delokrog obsega Goriško in anektirane
dele Kranjske in Koroške. Društvo vodita
peteročlanski ožji in pa širši odbor. V ožji
odbor so bili izvoljeni: dr. Engelbert Be-
sednjak, dr. Josip Bitežnik, dr. Leopold
Botič, Avgust Kozman in Ignacij Križman.
Društveni program izdela poseben odsek.
Soglasno sprejete resolucije zahtevajo pa-
sivno volivno pravico za duhovnike in
učitelje, protestirajo proti poverjenju po-
biranja davkov zasebnim družbam, zahte-
vajo pravično ureditev jezikovnega vpra-
šanja itd. Društvo bo takoj uvedlo dogo-
vore s tržaškim društvom »Edinost«, da se
ustanovi skupen Narodni svet. — Tako
imajo sedaj Goričani prvi pogoj uspešnega
dela: svojo lastno politično organizacijo.

— Slaven čin »jugoslovanske narodne
omladine«. Te dni so Orjunci priredili iz-
let v Kraljevico in Cerkevico. V Kralje-
vici so s cerkvenega zvonika sneli hrvat-
sko zastavo in jo med divjim vpitjem javno
opljivali in jo končno hoteli vreči v morje.
Temu dogodku so prisostvovali mnogo-
številni Italijani in s slastjo gledali na
»narodno« delovanje Orjuncv. Primorski
Jugoslovani se nad takim početjem zgra-
žajo. Njihova čustva v tem slučaju deli go-
tovo vsakdo, ki v resnici ljubi svoj narod
in svojo domovino.

Dnevni dogodki.

— Rajni župnik I. Potokar za krščan-
sko-socialno delavstvo. Rajni župnik I. Po-
tokar se je spomnil ob svoji oporoki kr-
ščansko-socialnega delavstva v Trzinu s
tem, da je zapustil 20.000 K skupini SZTD.
S tem je blagi mož pokazal, kako mu je bil
pri srcu krščansko-socialni pokret v Trzi-
nu, kojega početnik je bil on sam. S tem je
pa tudi pokazal, da je veliko, če ne najve-
čjo važnost polagal na organizacijo delav-
stva, katera bo imela prej ali slej v rokah
bodočnost Trzina. Njemu samemu pa naj
povrne ljubi Bog!

— Razmere v trziški predilnici. Iz-
med vseh obratov v Trzinu vladajo v pre-
dilnici najslabše razmere za delavstvo.
Nizke plače, protipostavno čezurno delo,
za katero bi se moralo plačati 50 odstot-
kov več kakor za normalni delavni čas, in
še različni drugi nedostatkoli so na dnevnem
redu. Pri drugih obratih so razmere mno-
go boljše. To pa radi tega, ker se je de-
lavstvo izpametovalo, zavrglo od socialnih

demokratov negovani škodljivi kulturni
boj in gre solidarno v boj za svojo boljšo
bodočnost. Med tem delavstvom je izginila
protifarška gonja, ne slišijo se sramotil-
ne besede na katoliške organizacije in so-
cialisti se ne boji krščansko mislečega to-
varša ali obratno, ampak med trziškim
delavstvom razum predilnice velja geslo
»V slogi je moč«. Med prediln delavst-
vom pa je strankarsko napadanje na dnev-
nem redu. Socialisti se tam boje krščan-
sko socialne delavske organizacije kakor
vrag križa. Ponujali smo jim že roko, ali
v odgovor je bil zaničljiv posmeh, češ, kaj
boste vi, ker sploh delavska organizacija
niste, ali pa smo dobili podobno prazno
frazo. To sovraštvo, strankarsko zagrize-
nost, razkosanost in pa še delavsko sebič-
nost vidi podjetnik prav dobro, in od tod
izvirajo slabe razmere, katere bodo še
vladale v predilnici, ako delavstvo ne bo
spregledalo. Te vrstice naj bodo predilni-
škemu in tudi drugemu delavstvu za sva-
rilo. Proč s strankarstvom, proč s kultur-
nim bojem in psovskami, živela sloga iz-
koriščenega proletariata!

— Iz Zagorja ob Savi. Moj namen ni
bil sploh kaj govoriti o shodu, katerega je
sklicala tukajšnja povsod popolnoma skra-
hirana soc. dem. stranka pretečeno nedeljo.
Ker mi je pa dal iniciativo »Naprejev«
dopisnik, ki bo menda g. Čobal, narodni
poslanec na razpoloženju, sem primoran
resnici na ljubo spregovoriti par besed.
Temu gospodu sodruhu, ki je še nedavno
paševal delavstvu, je bilo silno neljubo, da
se je oglašal mlečozobni Flisek k besedi.
Moja izvajanja so namreč zadela g. Čo-
bala tako v živo, da je začel stari gromov-
nik ves spoten, tresoč se jeze, bruhati bo-
gato zbirko izbranih besed po »črnihi«. Se-
veda ni pri poslušalcih žel uspehov. De-
lavstvo mu je pokazalo hrbet. G. Čobal,
kakor razvidim iz »Naprejevega« poročila
o shodu, Vi niste povsem sledili mojim be-
sedam. Če je to posledica tega, ker ste
mogoče duševno preveč utrujeni ali inte-
lektualno premalo zbrani, ne vem. Naj-
brže pa izvira stvar odtod, ker ste se ču-
tili sprčo mojega govora obtoženega pred
proletariatom. Zakaj ste tako hitro zaklju-
čili shod, ne da bi mi dali ponovno besedo?
Ker sem mnenja, da ste dober in ne-
ustrašen politik, kateri ne kloni volje du-
ha pred »mlečozobim«, upam in želim, da
skoro zopet skličete shod, da nadaljujem
najin dialog, ker se imava veliko, veliko
pogovoriti. — Flisek Viktor.

— Nema para za bolne delavce. Nek-
do iz Trzina je bil od zdravnika poslan v
deželno bolnico na ozdravljenje. Ta je šel
dvakrat v bolnico in vselej so ga poslali
nazaj, da nimajo prostora, ker je bolnica
prenapolnjena. Mož pa je šel še tretjič po
posebnem priporočilu zdravnika in bolni-
ške blagajne, da naj ga sprejmejo v bolni-

co. Pa kaj je bilo? Zdaj so ga zavrnil z
utemeljitvijo, da nimajo več kreditov, da
bi sploh mogli preživljati bolnike. Nov lep
lavorov list v vencu današnjega demokrat-
sko-radikalnega buržoaznega režima.

— Sijajno povišanje draginskih do-
klad železničarjem. Po enoletnem prosja-
čenju je vendar enkrat naša nad vse mo-
dra vlada uvidela potrebo, železničarjem
povišati draginske doklade. In to v kakšni
meri in na kakšen način! Razdelila je
službena mesta v pet krajevnih draginjs-
kih razredov. Ljubljana — seveda, kjer
se po ugotovitvi beogradskih politikov ce-
di med in mleko, pripada v tretji krajevni
draginjski razred. Tako dobi uslužbenec
v Beogradu dnevno 4 Din več kot uslužbe-
nec v Ljubljani, kljub temu, da oba enako
trpita in sta oba pripadnika ene in iste dr-
žave. Dalje je uslužbenec zopet razdelila
na razne kategorije. In to tako izvrstno,
da dobi navaden delavec dnevno, reci in
piši 1 Din 40 para poviška! Ob tako ugod-
nem povišanju dobi sedaj delavec vseh
prejemkov dnevno 18 Din. Skoro never-
jetno, toda resnično. Radovedni smo, če
nas bodo trgovci pri nakupu blaga tudi
vprašali, v katerem draginjskem razredu
in v kateri kategoriji se nahajamo. Menda
se beogradskim vodilnim krogom dozdeva,
da je v Ljubljani dinar enak dolarju. In
za izplačanje tega bogega dinarja so mo-
rali seveda železniške tarife takoj povišati
za 50 odstotkov. Čudno, da niso bili pri-
morani najeti zopet kakšno 100 milijonsko
posojilo.

— Zakon o zaščiti delavstva je izšel
v 74. številki uradnega lista. O zakonu sa-
mem spregovorimo podrobneje v eni pri-
hodnjih številki. Zakon je izdelala sedanja
vlada, zato je razumljivo, da o kakih pra-
vičnih zaščitah delavstva ne moremo govoriti
in bi zakon skoraj lahko imenovali v za-
ščito podjetnikov.

— Kako reakcionarne čete varujejo
državo. Neki Wranglovec, ki gotovo še ni
pozabil lepih časov v »široki matuški Ru-
siji«, kjer je pod carističnim generalom ne-
moteno lahko dajal duška svoji široki ru-
ski volji, je 6. t. m. na planini Tegošičev
v Trziških gorah brez vsakega povišja ob-
delal s puško planinarja Ignacija Ahačiča
ko je ta po gorah iskal razbeglo čredo ovac.
Mož je moral za nekaj dni v posteljo, za
ovce se pa seveda ni nobeden pobrigal. V
istih gorah so Wranglovci na »Dolgi njivi«
pretepli Jerinovo kravo, ker je baje po-
žrla orjaško odelajo. Fantje mislijo, da so
še vedno na Krimu med ubogimi Tatari.
Medtem pa je oblast pri nekem lesnem tr-
govcu v Trzinu našla in konfiscirala veliko
množino vtihotapljenega blaga, saharina,
električnih žarnic, drugega elektrotehni-
čnega materiala itd. Kako se more vtihota-
piti toliko blaga, ko je vsa meja gosto za-
stražena, to bi vedel odgonetati tisti, ki ve,

da ruski carski vojaki jako ljubijo »vodko«,
ki je vstanu delati take čudeže, pavrhlega
pa spravlja v nevarnost mirne državljane,
živeče pod demokratsko vidovdansko usta-
vo.

— Imeniten načelnik. Belgrajska »Po-
litika« poroča, da je bil za srezkega na-
čelnika imenovan neki bivši policijski
praktikant, ki ga je eden izmed belgrajskih
policijskih šefov osebnostno aretirati radi mno-
goštevilnih goljufij in nepoštenih dejanj.
— Srečen kraj, ki dobi tak cvet uradni-
štva za vrhovnega čuvaja javnega reda in
miru.

— Mladoleten poneveritelj. Na ma-
žarski meji so aretirali 17letnega Andreja
Saloja, ki je ukradel svojemu gospodarju
trgovcu v Osijeku okroglo 200.000 kron in
hotel z njimi pobegniti na Mažarsko.

— Dva dni živ pokopan. V Valjevu v
Srbiji je delal kmet Simić v 30 metrov glo-
bokem vodnjaku, ko se je zrušila zemlja
in kamenje na njega. Pričeli so takoj od-
kopavati, vendar se je posrečilo šele čez
dva dni odkopati vso zemljo in priti do
nesrečnega, ki so ga konečno izvlekli iz
vodnjaka. Bil je še vedno živ in bo naj-
brže ostal pri življenju.

— Atentat na časnikarja. V Poznanju
je bil 12. t. m. izvršen atentat na glavnega
urednika glasila narodne demokratske
stranke »Den« Marchlewskiego. Atentator
Tadeusz Trzebiekowsky je prišel v ured-
ništvo in oddal več strelcev na glavnega
urednika Marchlewskiego, ki je bil tako
mrtev.

— Kolera v Rumuniji. Ponovno poro-
čajo iz Bukarešte, da je bilo dognanih 5
smrtnih slučajev azijske kolere, katero so
prinesli vojaki z besarabske meje. Oblasti
so takoj odredile najstrožje, da preprečijo
razširjenje te strašne bolezni.

— Več pazniških mest je razpisanih v
moški kaznilnici v Mariboru. Prošnje je
vložiti do 10. avgusta. Podrobnosti v 73.
številki »Uradnega lista«.

Ljubljanski dogodki.

Ij Nova sv. maša. V nedeljo, 16. t. m.,
bo ob 9. uri dopoldne imel novo sv. mašo
v frančiškanski cerkvi P. Roman Tomi-
nec iz Ljubljane.

Ij Prehitra vožnja avtomobilov in dru-
gih vozil. Okrajno glavarstvo v Ljubljani
opozarja voznike avtomobilov, da so obči-
ne ob glavni, državni cesti dale postaviti
svarilne table glede predpisane vožnje
skozi sklenjene trge in vasi. Avtomobilisti
naj se strogo drže predpisane vozne brz-
ne. Prestopki se bodo strogo kaznovali.

Odgovorni urednik Jožef Rutar.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Več tesarjev

se sprejme takoj v trajno delo pri
Stavbni družbi d. d. Ljubljana,
Levstikova ulica 19.

Gazela

je nova znamka. V dobrem letu pa
se je radi svoje kakovosti tako v-
peljala, da se povsod dobi in jo vse
gospodinjke zahtevajo.

Mizarski pomočnik

dobi mesto v novo ustanovlj. strojnem
mizarstvu na deželi pod pogoji po do-
govoru. Vešč mora biti dela pri mizar-
skih strojih. Stanovanje v tovarni ob-
nem kot oskrbnik pripad. gospodar.
poslopja. Ponudbe na upravnistvo No-
vega Časa pod Mizarstvo.

Poravnajte naročnino!

Več stavbnih parcel

v bližini cerkve v Spodnji Šiški po
ugodni ceni naprodaj. Krasna solčna
lega in razgled. Poizve se upravnistvu
lista pod št. 91.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Skladišče v »Kresiji«, Lingarjeva ulica 1, proo nadstropje.

Upoštevajte pri nakupih!

Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki.

Prodajalna na drobno v Štirifarjevi ulici št. 5.

Upoštevajte pri nakupih!

Tunel.

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter
Mlakar.

Nekaj jim pa je bilo jasno: njihov denar je bil iz-
gubljen! Proč! Uničen! Njihov denar, njihovi upi, vse!
In po celem poslopju so tulili od logole in ogor-
čenja. Začeli so razbijati, kar se je dalo. Okna so
zvenčala, mize in stoli hreščali, in kadar so leteli
drobci, je vzkripelo fanatično vriskanje.

Naskočili so sindikatsko poslopje!

Trideset tisoč ljudi — in po nekaterih vesteh še
več — se je zdrenjalo vanj ter bučilo po stopnicah v
gornjo nadstropja. Peščica stražnikov, ki je delala red,
je bila popolnoma brez moči. Miroljubni so iskali kjer-
koli izhod, razljučeni pa so se izkušali kjerkoli vgozditi
ter ohladiti svojo jezo.

Poslopje je bilo tega drugega januarja skoraj po-
polnoma prazno. Da bi prihranili denar, so sklenili
črnatiti le najpotrebnejše prostore ter oddali v najem
izpraznjena nadstropja. Večina resorjev se je že pre-
selila v Mac City, drugi so bili na tem, da se presele,
edvečnikom in livdkam v najem oddana nadstropja pa
še niso bila danes v polnem obratu.

Drugo in tretje nadstropje je bilo natrpano z za-
voji pisem, računov, pobilnic, načrtov, ki so jih na-
mestili itekom prvih dni v letu spravili v nove pisarne.
Brezumna v svoji logoli je začela drhal te zavoje
metati skozi okna na cesto in polniti z njimi stopnišče.
Tja gori do sedmega nadstropja si naenot uzi-

obraze pri vsakem oknu.

Trije mladi, predrzni dečki, mehaniki, so dospeli
celo k Allanu v 32. nadstropje!

»Mac nam mora dati naš denar! Halo!« To je bila
očarljiva misel.

»Go on, boy — Vozi, fan!, gremo k Allanu!« Spre-
vodnik se je branil peljali predrzne gobezdače. Vrgli
so ga iz dvigala ter se peljali sami. Sprevodniku, ki je
tulil od besnosti, so se smejali ter mu kazali osle. Dvi-
galo se dvigalo in dvigalo — in naenpol je postalo
vse tiho! Od dvanaestega nadstropja dalje so slišali
hrup le še kol daljen počestni šum.

Dvigalo je brželo mimo pushih hodnikov. Videli so
le malo ljudi, toda zdelo se je, da še ta peščica, ki so
jih videli, ne sluli, kaj se godi spodaj dvajset in pet-
indvajset nadstropij globoko. Neki uradnik je mirno-
dušno odprl vrata svoje pisarne, v 30. nadstropju sla
sedela dva gospoda s cigaro v ustih na nekem oken-
skem podzidku ter se smeje pogovarjala.

Dvigalo je obstalo, in trije mehaniki so izstopiti
ter tulili:

»Mac! Mac! Mac, kje si! Ven z Macom!«

Šli so mimo vseh vrat ter bunkali ob nje.

Nenadoma se je pojavil na nekih vratih Allan; zbu-
ljili so plašno vanj, čigar sliko so tolikrat videli, in
niso mogli spraviti besede iz sebe.

»Kaj hočete?« je nevoljno vprašal Allan.

»Svoj denar hočemo!«

Allan jih je imel za pijance.

»Doidite k vragu!« je dejal ter zaloputnil z vrati.

In so obstali in buljili v vrata. Prišli so, da na vsak
način iztisnejo iz Maca svoj denar. Zdaj pa niso prejeli
niti centa in povrh tega jih je poslal k vragu.

Posvetovali so se in sklenili, da se odpeljejo.

K vragu niso šli, ne, toda skozi vice so vendar
moral! V dvanaistem nadstropju so zadrželi v dim in
v osmem je švignilo mimo njih goreče dvigalo polno
ognja in zubljev.

Prepadeni in napol blazni od strahu so dospeli v
vestibul, kjer jih je val na prosto bežečih ljudi od-
nesel na ceslo.

10.

Nihče ni vedel, kako se je zgodilo. Nihče ni vedel,
kdo je storil. Nihče ni videl. Toda zgodilo je se ven-
darle...

V tretjem nadstropju je nenadoma stopil nekdo na
okenski podzidek. Ta mož je zaokrožil roke kol rog
na usnah ter s prodinim glasom neprestano vpil na
vsa pljuča v množico, ki se je še vedno gnella okoli
poslopja:

»Ogenj! Poslopje gor! Nazaj!«

Mož je bil James Blackstone, neki bančni pisar, ki
ga je bila množica polisnila v tretje nadstropje. Od
začetka ga nihče ni slišal, kajli vse okoli je vpilo. Ker
se pa je krik avtomatično ponavljal, se je vedno več
in več oči obrnilo kvišku, in naenpol je cesta razumela,
kaj vpije Blackstone v tretjem nadstropju. Vsega niso
razumeli, le edino alarmujočo besedo:

»Ogenj!«

(Daje.)